European Bank for Reconstruction and Development

Projekat rekonstrukcije željezničke pruge Golubovci - Bar

Država:	Crna Gora
Broj projekta:	55166
Poslovni sektor:	Željeznički prevoz
Vrsta obavještenja:	Državno
Kategorija zaštite životne sredine:	A
Ciljani datum odluke Borda:	22. jul 2026
Status:	U fazi odobrenja
PSD dostavljen:	

Opis projekta

Obezbjeđenje državnog kredita do 50 miliona eura Crnoj Gori ("Zajmoprimac") u korist Željezničke infrastrukture Crne Gore ("ZICG", "Kompany" ili "Klijent"), državnog preduzeća odgovornog za željezničku infrastrukturu, radi finansiranja rekonstrukcije oko 39 km otvorene elektrificirane željezničke pruge sa jednim kolosjekom, između Golubovaca i Bara ("Projekat").

Željeznička pruga Golubovci - Bar dio je željezničke Rute 4 Zapadnobalkanske osnovne mreže koja povezuje luku Bar u Crnoj Gori sa srpskom granicom i predstavlja indikativno proširenje Transevropskih transportnih mreža ("TEN-T") u regiji. Projekat je sufinansiran od strane Evropske investicione banke ("EIB") i Evropske unije ("EU") kroz Okvir za investicije Zapadnog Balkana ("WBIF").

Ciljevi projekta

1. Promovisati povezanost Crne Gore, njen ekonomski razvoj i regionalnu integraciju.

2. Podržati razvoj zelenijeg i održivijeg transporta promovisanjem promjene vida transporta stanovništva.

Uticaj na tranziciju

ETI: 60
Očekivani uticaj tranzicije projekta uključuje sljedeće ciljeve:
1. Dobro upravljanje – a) podržati osnivanje Agencije za željeznice, kao novog nezavisnog ekonomskog i sigurnosnog regulatora u željezničkom sektoru, i b) podržati Klijenta u postizanju industrijski prihvaćenih standarda za sajber sigurnost i / ili veću usklađenost sa propisima u oblasti sajber sigurnosti / zaštite podataka (npr. ISO 27001, usklađenost sa NIS i/ili GDPR-om ili ekvivalent).
2. Zeleni cilj - Procenat korištenja sredstava EBRD-a koji podržava tranziciju u zelenu ekonomiju i stoga se kvalifikuje kao GET finansiranje prelazi 60 procenata.

Informacije o klijentu

CRNA GORA

ZICG je akcionarsko društvo odgovorno za željezničku infrastrukturu u Crnoj Gori.

Rezime finansija EBRD-a

50,000,000,00 eura

Državni zajam Crnoj Gori u iznosu do 50 miliona eura.

Ukupni troškovi projekta

225.600.000,00 eura

Ukupni procijenjeni troškovi projekta su 225,6 miliona eura.

Aditivnost

Dodatna vrijednost Banke proizilazi iz: (i) obezbjeđenja finansiranja sa dugim rokom dospijeća koje nije dostupno u Crnoj Gori iz domaćih ili međunarodnih komercijalnih izvora pod razumnim uslovima i rokovima; (ii) promociju međunarodnih ekoloških i društvenih ("E&S") standarda u nabavci.

Rezime o zaštiti životne sredine i socijalnim pitanjima

Kategorizovano kao A (Ekološka i socijalna politika 2019 ("ESP")). Projekat obuhvata rekonstrukciju postojeće elektrificirane željezničke pruge sa jednim kolosjekom dužine 39 km između luke Bar i Golubovaca, koja prelazi osjetljivo zaštićeno područje od međunarodnog, regionalnog i nacionalnog značaja – Skadarsko jezero. Cilj projekta je poboljšati sigurnost željeznica, energetsku efikasnost i kvalitet putničke usluge, uz osiguranje inkluzivnog pristupa, posebno za osobe sa smanjenom pokretljivošću. Radovi na rekonstrukciji i modernizaciji uključuju stabilizaciju pruge, podkonstrukcije i padina, modernizaciju nekoliko željezničkih stanica, poboljšanja sigurnosti pružnih prelaza duž trase i modernizaciju napajanja. Nekoliko mostova i tunela, uključujući 6 km tunela Sozina i most Tanki Rt, finansira EIB i predstavljaju povezane objekte za projekat kojma će se upravljati u skladu s ciljevima EBRD Zahtjeva za performanse ("PR") i međunarodnim najboljim praksama. Modernizacija se gotovo u potpunosti odvija unutar postojećeg željezničkog koridora, što omogućava minimiziranje potrebe za novim zemljištem i povezanim uticajima na okolinu.
Projekat je zahtijevao međunarodnu procjenu uticaja na okolinu i društvo ("ESIA") koju su 2024. godine pokrenuli nezavisni konsultanti finansirani od strane WBIF-a, u skladu sa EBRD PR i EIB E&S standardima. ESIA dopunjuje nacionalnu procjenu uticaja na okolinu ("EIA") koja je pripremljena 2023 - 24. godine, a nakon javnih konsultacija EIA je odobrena od strane nadležnih tijela u maju 2025. godine. Procjena kritičnog staništa ("CHA") sprovedena je 2025. godine od strane konsultanta za biodiverzitet, finansiranog od strane EBRD. Sveobuhvatan ESIA paket uključuje ESIA izvještaj, Plan upravljanja okolinom i društvom ("ESMP"), Procjenu sigurnosnih rizika, Procjenu kritičnih staništa i prioritetnih karakteristika biodiverziteta, Plan upravljanja biodiverzitetom ("BMP"), Okvir za preseljenje ("RF"), Ekološki i društveni akcioni plan ("ESAP"), Plan angažmana stejkholdera ("SEP") i Netehnički sažetak ("NTS"). Paket je pripremljen na engleskom i crnogorskom jeziku i objavljen je na sajtu Kompanije i EBRD-a 120 dana prije usvajanja, radi javnog pregleda i komentara. Dodatno, u skladu sa SEP-om, štampane kopije SEP-a i NTS-a na crnogorskom jeziku biće dostupne lokalnim stanovnicima i zainteresovanim stranama u opštinama Zeta / Golubovci i Bar. Sastanci za konsultacije povodom ESIA će se održavati na lokacijama projekata tokom perioda objave, a Izvještaj o konsultacijama na projektu ("PCR") biće pripremljen na kraju perioda od 120

dana i javno objavljen.
ESIA studije su uključivale pregled prethodnih tehničkih studija KfW-a, određivanje opsega, socio-ekonomsku procjenu uticaja u području i regiji projekta, analizu alternativa, početnu procjenu i procjenu uticaja na vazduh, buku i vibracije, preliminarnu procjenu sigurnosnih rizika, procjenu uticaja na biodiverzitet i procjenu uticaja na klimatske promjene, kao i procjenu kumulativnih uticaja. Kapacitet klijenta za E&S je ograničen i zahtijeva jačanje i razvoj sistema upravljanja E&S u skladu sa PR, kako bi se podržala implementacija dogovorenih projektnih obaveza. Zahtjevi za radnim uslovima, uključujući upravljanje izvođačima i mehanizme za žalbe radnika, usklađeni su sa EBRD PR2 i sadržani su i kroz obaveze izvođača u dokumentima za nabavku. Zaštita zdravlja i sigurnosti na radu ("OHS") je ključni fokus zbog prirode željezničkih radova, a rizici se upravljaju kroz OHS planove, obuku i nadzor. Ovo se dodatno ublažava implementacijom ESAP i ESMP obaveza, te podrškom PIU i nadzorom radova nakon potpisivanja.
Činjenica da Projekat prolazi kroz osjetljivo zaštićeno područje od međunarodnog, regionalnog i nacionalnog značaja – Skadarsko Jezero, će zahtijevati pažljivo upravljanje uticajima na kritične vrste staništa i prioritetne karakteristike biodiverziteta ("PBF"). Kroz procjenu biodiverziteta, zaključeno je da rizici vjerovatno neće biti značajni ako se procesom izgradnje adekvatno upravlja. CHA i Plan upravljanja biodiverzitetom su pripremljeni za projekat i biće ažurirani i implementirani u skladu sa ESAP-om od strane klijenta i njegovog izvođača 6 mjeseci prije početka izgradnje, uključujući istraživanja biodiverziteta prije gradnje i sezonska ograničenja radova. Očekuje se da će se rizicima izgradnje upravljati u skladu sa GIP-om i vremenskim okvirom radova. Operativni rizici nisu značajni, jer se brzina vozova neće povećavati preko Skadarskog jezera, čime se smanjuje rizik od sudara ptica koje prezimljuju. Sveukupno, nakon implementacije mjera ublažavanja, uticajima na sve životinjske vrste i staništa se može adekvatno upravljati. Mogućnosti za neto dobit su identifikovane i uključene u konačnu reviziju BMP-a. Relevantne mjere su uključene u ESAP i ESMP kako bi se projekat uskladio sa zahtjevima PR6. Za tunel Sozina kao pridruženi objekat, aspekti biodiverziteta će se upravljati u skladu sa GIP-om i ciljevima PR-ova (npr. istraživanja slijepih miševa).
Širi uticaji na okoliš uglavnom će biti vezani za građevinarstvo, uključujući emisije u zrak, prašinu, buku, stvaranje otpada, goriva i hemikalije za opremu, rizike od zagađenja površinskih i podzemnih voda, uticaj radova u blizini nasipa – sve to će se procjenjivati i rješavati kroz mjere ublažavanja. Planovi upravljanja E&S u izgradnji koje će implementirati izvođači, uključujući mjere prevencije izlijevanja i zaštite vode, procedure upravljanja otpadom i opasnim materijama, te procedure hitnog odgovora. ESAP uključuje relevantne mjere i za faze izgradnje i za operacije.
ESDD je potvrdio da projekat ne izaziva nikakvo fizičko preseljenje. Međutim, ograničenja u korištenju zemljišta duž željezničkog koridora zbog sigurnosnih zona i zatvaranja nekoliko neformalnih prelaza potencijalno bi uzrokovala ekonomsko raseljavanje i ograničenja pristupa. Detaljan dizajn i dalje može biti predmet određenih izmjena od strane inženjerskog i građevinskog izvođača, pri čemu se mikro lokacije prelaza i privremene građevinske zone definišu u kasnijoj fazi. Stoga, ESIA paket za otkrivanje informacija predstavlja krovni okvir za preseljenje koji definiše projektne obaveze na strani klijenta, vezane za proces eksproprijacije zemljišta i utvrđuje zahtjeve EBRD PR5. Nakon završetka detaljnog dizajna, klijent uz podršku PIU konsultanta će razviti poseban plan preseljenja (RP) uzimajući u obzir sva ograničenja korištenja zemljišta i uticaje proizašle iz sigurnosnih mjera. RP zahtijeva ESAP prije izgradnje, uz EBRD pregled i bez prigovora.
Očekuje se da će faza izgradnje trajati u periodu 2026 - 2030. godine, a sva nabavka u okviru projekta biće vođena od strane EIB-a. Odredbe o upravljanju E&S-om i konačni zahtjevi za ESMP/BMP bit će integrisani u tendere i uslove ugovora radova. Klijent je obavezan da prije izgradnje organizuje sastanak sa lokalnim opštinama i zainteresovanim stranama kako bi se osigurala eliminacija neovlašćenih pružnih prelaza i dodatno smanjili rizici od neovlaštenog pristupa željezničkoj pruzi od strane javnosti. S obzirom na prostorna ograničenja oko nasipa, dizajnerska rješenja će biti usko koordinisana od strane klijenta i izvođača sa lokalnim vlastima i zainteresovanim stranama. ESAP zahtijeva usklađenost dizajna sa EU i crnogorskim zakonima prije izgradnje. U skladu sa Studijom procjene rizika sigurnosti željeznica i puteva sprovedenom u okviru ESIA-e, ESAP zahtijeva: (i) uspostavljanje sigurnih pješačkih prelaza/pješačkih staza, (ii) edukaciju zajednice i poboljšane znakove upozorenja, te (iii) osiguranje usklađenosti u koordinaciji sa lokalnim vlastima/zainteresovanim stranama.
ESIA paket uključuje informacije o javnim konsultacijama sprovedenim tokom nacionalnog EIA procesa, kao i o obimu i ciljanom angažmanu zainteresovanih strana koje su ESIA konsultanti sproveli u periodu 2024 - 2025. Sveukupno, lokalna zajednica podržava Projekat, smatrajući ga rješenjem za svoje brige, kao što su operativna sigurnost, prevencija incidenata i sigurnost pružnih prelaza. Pored toga, ESIA pokriva sljedeća pitanja: ograničen obim eksproprijacije zemljišta duž željezničkog koridora; privremena ili trajna ograničenja pristupa nakon rekonstrukcije željeznice zbog zatvaranja više neovlaštenih prelaza, naročito u onim dijelovima gdje postoje stambena i turistička područja (Virpazar, Bistrice, Vranjina, Sutomore, Šušan i Bar); zaštitu kulturno-historijskih lokaliteta kao što je tvrđava Lesendro i kontinuitet pristupa; potreba za dosljednim i transparentnim objavljivanjem i angažmanom na Projektu, uključujući ukupne koristi za lokalne zajednice i kvalitet željezničkih usluga. Kako bi

se osiguralo da su osobe pogođene projektom i širi stejkolderi projekta uključeni u značajne konsultacije i dobijaju pravovremene izvještaje o projektu, razvijen je poseban SEP koji pokriva sve faze projekta, koje će realizovati klijent.
Konsultant za podršku implementaciji projekta će nadzirati Tim za implementaciju projekta ZICG ("PIU"), kao i njihove izvođače, u vezi sa implementacijom ESAP i ESMP obaveza, a nezavisni inženjer će takođe pružati usluge nadzora radova. Banka će pratiti E&S performanse projekta i usklađenost sa EBRD PR-ovima putem godišnjih izvještaja od klijenta i implementacije ESAP-a. Banka takođe može sprovoditi nadzorne posjete lokacijama, ako to smatra neophodnim.

Tehnička podrška

Podrška klijentu u pripremi za ISO 27001 akreditaciju, što uključuje pomoć u formulisanju potrebnih dokumenata za pomenutu akreditaciju, određivanje plana za implementaciju potrebnih kontrola i pripremu završne revizije.

Kontakt informacije kompanije

Marina Boskovic
kabinet.id@zicg.me
38220441403
https://www.zicg.me
Trg golootockih zrtava br. 13, 81000 Podgorica

Opšte informacije o tranziciji

Dodatne informacije o pristupu EBRD-a u oblasti mjerenja uticaja tranzicije su dostupne ovdje.

Poslovne prilike

Za poslovne prilike ili nabavku, kontaktirajte kompaniju klijenta.

Za mogućnosti poslovanja sa EBRD (koje nijesu vezane za nabavku) kontaktirajte:

Tel: +44 20 7338 7168

Email: projectenquiries@ebrd.com

Za projekte u javnom sektoru, posjetite EBRD Nabavka:

Tel: +44 20 7338 6794

Email: procurement@ebrd.com

Opšti upiti

Konkretni upiti mogu biti upućeni putem EBRD Obrasca za upite.

Politika zaštite životne sredine i socijalna politika (ESP)

Politika zaštite životne sredine i socijalna politika (ESP) i odgovarajući Uslovi za realizaciju (UR) utvrđuju načine na koje EBRD sprovodi svoje odredbe za razvoj

„ekološki prihvatljivog i održivog razvoja“. ESP i UR uključuju posebne odredbe kojih klijenti treba da se pridržavaju sa primjenjivim uslovima iz nacionalnih zakona u oblasti javnih informacija i konsultacija, i uspostavlja žalbeni mehanizam za prijem i lakše rješavanje pritužbi i žalbi zainteresovanih strana, pogotovo pitanja vezanih za učinak klijenta i projekta u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja. Srazmjerno prirodi o obimu rizika i uticaja projekta na životnu sredinu i socijalna pitanja, EBRD dodatno zahtijeva od svojih klijenata da po potrebi objavljuju informacije o rizicima i uticajima koji proizilaze iz projekta, ili da preduzmu smislene konsultacije sa zainteresovanim stranama i razmotre i odgovore na povratne informacije koje dobiju od njih.

Više informacija o praksama EBRD-a u ovoj oblasti navedeno je u ESP.

Integritet i usklađenost sa regulativom

Kancelarija Glavnog službenika za usklađenost sa regulativom (OCCO) EBRD-a promoviše dobro upravljanje i osigurava primjenu najviših standarda integriteta u svim aktivnostima Banke u skladu sa najboljom međunarodnom praksom. Detaljna analiza vezana za integritet se sprovodi za sve klijente Banke kako bi se osiguralo da projekti ne predstavljaju neprihvatljiv rizik po integritet ili reputaciju Banke. Banka vjeruje da je identifikovanje i rješavanje pitanja tokom faza odobrenja projekta najefikasnije sredstvo za obezbjeđivanje integriteta transakcija Banke.

OCCO igra ključnu ulogu u ovim naporima zaštite, a takođe pomaže u praćenju rizika po integritet projekata u periodu nakon ulaganja.

OCCO je takođe odgovorna za sprovođenje istrage na osnovu navoda o prevari, korupciji i nedoličnom ponašanju za projekte koje finansira EBRD. Svako, bilo unutar ili izvan Banke, ko sumnja na prevaru ili korupciju, treba da podnese pisani izvještaj Glavnom službeniku za usklađenost sa regulativom putem elektronske pošte na compliance@ebrd.com. OCCO će postupati po svim prijavljenim pitanjima radi daljeg praćenja. Svi izvještaji, uključujući anonimne izvještaje, će biti pregledani. Izvještaji se mogu dostaviti na bilo kojem jeziku Banke ili jeziku zemalja u kojima Banka posluje. Pružene informacije moraju biti navedene u dobroj vjeri.

Politika pristupa informacijama (AIP)

Politika pristupa informacijama (AIP) utvrđuje kako će EBRD objavljivati informacije i konsultovati se sa zainteresovanim stranama kako bi promovisala bolju svijest i razumijevanje njenih strategija, politika i operacija nakon stupanja na snagu 1. januara 2020. godine. Molimo posjetite stranicu Politike pristupa informacijama kako biste saznali koje informacije su dostupne na internet stranici EBRD-a.

Posebne zahtjeve za dobijanjem informacija možete uputiti putem EBRD Obrasca za upite.

Nezavisni projektni mehanizam odgovornosti (IPAM)

Ukoliko su napori za rješavanje problema vezanih za životnu sredinu, socijalna pitanja ili objavljivanje podataka od strane Klijenta ili Banke neuspješni (npr. putem žalbenog mehanizma Klijenta na nivou

projekta ili direktnim angažovanjem sa rukovodstvom Banke), pojedinci i organizacije mogu da pokušaju rješavanje problema kroz EBRD nezavisni projektni mehanizam odgovornosti.

IPAM nezavisno preispituje pitanja Projekata za koje se smatra da su nanijeli (ili bi mogla da nanesu) štetu. Svrha ovog mehanizma je: da podrži dijalog između zainteresovanih strana na Projektu kako bi se riješila pitanja vezana za zaštitu životne sredine, socijalna pitanja i javno objavljivanje; da utvrdi da li je Banka poštovala svoju Politiku zaštite životne sredine i socijalnu politiku ili odredbe svoje Politike pristupa informacijama koje su specifične za Projekat; i, gdje je primjenjivo, da riješi bilo koje postojeće nepoštovanje ovih politika, istovremeno sprječavajući buduće nepoštovanje propisa od strane Banke.

Molimo vas da posjetite internet stranicu Nezavisnog projektnog mehanizma odgovornosti da biste saznali više o IPAM-u i njegovom mandatu; načinu podnošenja žalbe; ili kontaktirajte IPAM putem adrese e-pošte ipam@ebrd.com za smjernice i više informacija o IPAM-u i o načinu podnošenja žalbe.